

napadel, vrgel na tla in ga s pestmi pretepal, kakor delajo to tolovaji in ubijalci. Čudno je bilo, da je prva sodnja tako milo sodila in duhovniškemu pretepaču tako malo kazen naložila. Župnik Svaton pa je bil celo tako predrzen, da se je proti krivdi in kazni pritožil. Pritožbo je pa vložil tudi državni pravdnik. Vzklicna razprava se je vršila dne 4. 9. 1908 v Celovcu. Pritožba župnika-pretepača je bila seveda zavrnjena. Pač pa se je ugodilo pritožbi državnega pravdnika in je bila župnikova kazen zvišana na 60 kron globe odnosno 3 dni zapora. Hm, hm, to si pač Svatonček niti sanjati ni pustil. Njegovi farani pa so baje zelo zadovoljni s to razsodbo. Zdaj bo župnik vsaj vedel, da tudi on ne sme pretepati in da smo pred postavo vsi enaki.

Velikovec. Sprejeli smo od prvaškega g. Steržeta sledeči „popravek“, ki mu ga je skrpal gotovo kakšni farček, ker je sam premalo izobražen: „Slavno uredništvo! Sklicujoč se na § 19. tisk. zak. z dne 17. 12. 1862. blagovolite z ozirom na Vaš članek Velikovec v Vašem listu „Štajerc“ z dne 6. sept. 1908. št. 36 objaviti na istem mestu in z istim črkami v prihodni ali naslednji številki sledeči popravek. Ni res, da jaz uboge kmete, kateri so v stiskah tako podpiram, da jim 22 goldinarjev za met. cent. plačujem.“ Res pa je, da pod 33 do 35 goldinarjev za meterski cent še nisem kupil živine. — V Velikovcu dne 25. sept. 1908. — A Sterže.“ — Mi temu „popravku“ seveda niti pitiče ne verujemo. Naš dopisnik nam boče povedal imena tistih kmetov, katerim je Sterže na tako krščanski način pomagal. A potem se pomosimo o stvari nadalje!

Po svetu.

Kamenje na vojake metal je v Ljubljani pri zadnjih izgredih tiskarnarski učenec Kadunc. Mežozobni fantek je bil obsojen na 14 dni zapora. 25 po zadnici bi bilo morda bolje.

Ljubi „Štajerc“! Dve ženski sta se pogovarjali. Prva vpraša: „H kateremu gospodu greš pa ti k spovedi, gospa Maier? Jaz grem k patru Omufrienu.“ — „Ne, ne“, pravi druga, „jaz grem k patru Kozimu; ta me vpraša za tako lepe grehe, da se čutim takoj za 30 let mlajša...“

O mašini za košnjo.

Ako si hoče kdo mašino za košnjo (Mähmaschine) nabaviti, naj napravi preje proračun stroškov: 1. izvršitev zaželjenega dela z mašino; 2. izvršitev istega dela brez mašine. Ako se pregleda uspehe obeh teh računov, prišlo se boče tudi do sklepa, je-li je nabava mašine za košnjo koristna ali ne.

Ako imamo posestvo z 3-6 hektarjev travnikov, ki se dajo dvakrat kositi, potem znašajo srednji troški košenja sledeče svote:

1. Z mašino za košnjo.

Mašina za košnjo po 240 K, 5% obresti K 12—
Zavarovanje proti ognju 1% —24
Amortizacija 5% „ 24—
Popravki 5% „ 12—
2 konja po 1½ dneva = 3 konjskih dnij. Mrva in otava skupaj 6 konjskih dnij po 4 K 80 h „ 28:80
1 hlapec 3 dni po 4 K 80 h „ 14:40
Razne potrebščine „ 3:84
Troški košnje za mašino znašajo torej skupaj K 95:28

2. Košnja s koso.

Košnja 3-6 hektarjev travnika (mrva in otava) zahteva 20 možkih delavnih moči po 5 K 70 h = 115 K 52 h. Pri košnji z mašino nam pride torej delo za okroglo 20 K 70 h ceneje nego pri košnji s koso. Ozirati se mora tudi na to, da je košnja z mašino veliko hitreje končana. S tem se prepriča, da bi postala krma trda, kar zmanjša njeno redilno vrednost.

V splošnem se torej lahko reče: ako imamo 2½ do 3½ hektarjev travnika, potem se na vsak način rentira nabava mašine za košnjo.

Razvoj meliorizacij na Štajerskem.

Veselo je, da je tudi v letih 1905. in 1906. meliorizacijstvo na Štajerskem stalno napredovalo.

Tako je znašalo v letu 1905 število pršenj za meliorizacijske načrte 289, leta 1906. celo 330, leta 1904. pa samo 221. Vedno napredovanje prošelj nam daje pravico sklepiti, da se zanimanje za meliorizacije med kmetovalci vedno bolj širi in da bo to napredovanje stalno.

Združniški načrti so se v dobi, o kateri poročamo, popolnoma izvršili in že ogledali in odobrili.

Št.	Okraj	Zadruga	Meliorizirano površje		Dejanski stroški	
			ha	a	K	vin.
1	Fehring	Perlstein	6	—	1701	73
2	Fürstenfeld	Dietersdorf	17	06	5208	95
3	Fürstenfeld	Tauendorf	68	33	22008	32
4	Fürstenfeld	Obgrün	9	65	3996	92
5	Fürstenfeld	Söchau	24	74	7863	50
6	Gradec-okolica	Dobl	19	18	6711	70
7	Hartberg	Unterrohr	13	75	2410	48
8	Hartberg	Neudau	60	73	16551	24
9	Hartberg	Waltersd.-Sobersd.	11	67	3576	77
10	Lipnica	Ragnitz I.	16	20	7906	81
Skupno			247	31	77936	42

Manjših meliorizacij (načrtov posameznih kmetovalcev) se je v letu 1905. izvršilo 155 s skupno površino 187 ha 26 a in stroški 78.569 kron 62 vin., leta 1906. 224 s skupno površino 318 ha 58 a in stroški 127.511 kron 91 vin., torej skupno 379 s skupno površino 505 ha 84 a in s skupnimi stroški v znesku 206.080 kron 63 vinarja.

Da dobimo pregled o meliorizacijskem delovanju po posameznih okrajih, pokažemo tukaj v tabeli število malih meliorizacijskih načrtov z površino in stroški, pregledno urejeno po posameznih okrajih:

Št.	Okraj	Število izvršenih načrtov	Zboljšana površina		Stroški	
			ha	a	K	vin.
1	Birkfeld	7	3	52	1666	40
2	Deutschlandsberg	1	—	05	360	15
3	Kozje	1	—	45	198	91
4	Ivnica	4	5	12	1379	44
5	Fehring	37	41	61	22472	—
6	Feldbach	21	25	16	13529	82
7	Ormuž	2	1	94	1315	24
8	Frohnleiten	1	1	80	570	—
9	Fürstenfeld	89	116	32	51059	67
10	Gleisdorf	29	36	66	16736	33
11	Konjice	8	23	20	7680	07
12	Gradec-okolica	5	11	05	4883	67
13	Hartberg	27	26	17	8328	51
14	Irdning	11	12	26	3632	58
15	Judenburg	6	18	—	5662	55
16	Kirchbach	9	7	82	2927	63
17	Knittelfeld	2	1	95	692	20
18	Lipnica	1	3	17	875	90
19	Ljubno	5	14	23	5902	93
20	Liezen	2	3	28	1556	47
21	Ljutomer	2	2	30	876	97
22	Murau	1	1	60	550	—
23	Neumarkt	11	22	59	6547	95
24	Obdach	7	12	18	4807	64
25	Oberwölz	17	23	17	7172	28
26	Oberzeiring	2	1	83	749	79
27	Ptuj (Haloze)	11	9	79	6043	34
28	Pöllau	6	7	08	2558	49
29	Radgona	1	2	50	111	55
30	St. Gallen	1	2	83	820	—
31	Šmarje pri J.	2	1	88	585	83
32	Schladming	6	7	37	2883	02
33	Stainz	32	36	88	14084	93
34	Weiz	2	6	04	1826	12
35	Slov. Bistrica	1	—	50	856	28
36	Slov. Gradec	9	12	54	4175	97
Skupno		379	505	84	206080	63

Največ meliorizacijskega dela je bilo, kakor se vidi iz tabele, v okraju Fürstenfeld. V mnogih okrajih pa se meliorizacija takorekoč šele začela.

Povprečno lahko računamo, da je na podlagi meliorizacij Štajerska v letih 1905. in 1906. pridelala za 124.000 K več pridelkov.

Da se izobrazijo predelavci pri melioriziranju, so se, kakor druga leta vršili drenažni tečaji in sicer leta 1905. na Preski, okr. Ljutomer, leta 1906 pa v Lieznu in Gr.-St. Florjanu.

Razen tega se je vršil na Spodnjem Bregu pri Ptujju v viničarskimi učenci tamošnjih deželnih trsnic in v Gornji Radgoni z viničarskimi

učenci drugih deželnih viničarskih šol po eden šest dni trajajoč tečaj o zazidavi zemeljskih usadov v vinogradih. V Gradcu, 8. marca 1908. Rudolf Werner, dež. kult. inženir.

Veliko posestvo ne daje vedno velikih dobičkov.

V vsakdanjem življenju vidimo prav mnogokrat, da izhajajo kmetovalci na srednjem, da dostikrat celo na majhnem posestvu mnogo lažje, kakor oni, ki imajo obširno premoženje. Uzrok, odkod to prihaja, ni težko izprevideti. Kmet z majhnim posestvom zamore vse mnogo lažje pregledati in drugič, kar je še bolj važno, on zamore izvršiti večino opravil sam ali s svojimi otroci. Tuje delavske moči stanejo dandanes mnogo denarja in zraven tega se jih tudi težko dobi. Zato mora vsak gospodar dvakrat premisliti, predno kupi nov kos zemljišča z namenom, da bi povečal svoje posestvo. Kdor obdeluje svoje polje in travnike, kakor se tiče in tudi v hlevu in na domu sploh dobro gospodariti, boče gotovo boljše izhajal, nego da se loti obdelovati preveč in zanemari radi tega celo premoženje.

Tu pa tam misli kak kmetič, da mora povečati število travnikov in z njimi število živine, ko se povsod govori in čita, da nosi dandanes živinoreja največ. Dobro! Cena žitu ni dandanes taka, da bi se morali vrniti k staremu kmetškemu ponosu, po katerem velja oni največ, ki je obsejal največ zrnja. Predno pa se je namenil gospodar kupiti travnik, pomisli naj še dobro, ako ne bi zamogel dobiti več in boljše píce na kak drugi bolj ceni način. Marsikateri kmet ima travnik, ki bi se dal s primerno obrskbo in z gnojenjem tako zboljšati, da bi pridelal potem na njem lahko dvakrat toliko, kot prej. Ako potrosi n. pr. na tak travnik 10 q Tomasove žindre in ravno toliko kajnita, ima približno 120 K stroškov. To pa niso še davno obresti one glavnice, ki bi jo stal travnik, ker prihajajo k tem tudi prepisnina v zemljiško knjigo, davki itd. Pa ne misliti, da hočemo s tem reči, naj kmet popolnoma opusti dokupovanje primernih zemljišč; ne, če mora kupovati na dolg, potem ga požrejo — kakor se navadno govori — obresti in večji stroški za delavske moči. Nič ne pomaga, upniki so sopesestniki take zadolžene kmetije in čestokrat se dogaja, da se mučijo kmetje od leta do leta samo za svoje upnike in razne posojilnice.

Kolikokrat se sliši v vsakdanjem življenju: „France mora iti pod zlo, ako bo obdeloval še nadalje toliko zemljišča, kakor do sedaj. Lahko bi se rešil, če bi zmanjšal kmetijo tako, da bi jo lahko pregledal in bi delal s svojimi delavskimi močmi.“ V tem je skrita gola resnica. Srečen je oni kmet, ki zamore s svojo družino gospodariti. Domači ljudje si lahko prikratijo, kakor hočejo, osobito pa pri hrani. Saj je znano, da mora marsikatera gospodinja samo radi poslov boljše kuhati. Družina dela ob času žetve in drugih silnih opravil rada kako uro dalje; posli in težaki pa že mrmrajo in posnemajo rokodelece, ki vržejo, kakor udari ura, svoje orodje iz rok. V kmetijstvu pa ni to vselej tako lahko, da se zamore razdeliti čas dela po urah.

Kdor nima torej dovolj kapitala na razpolago in kdor živi v krajih, kjer so delavske moči redke in drage (in kje niso dandanes?) pomisli naj prav dobro, predno poveča svoje kmetijo. Ako povečamo kmetijska zemljišča, povečati moramo v največ slučajih tudi hleve in druge gospodarske prostore. Kdor si pa kupuje hišvo ali ga mora celo na novo zidati, ta zna, koliko to stane! Če se počutiš toraj na svoji majhni kmetiji primeroma dobro in izhajaš povoljno, drži se je! Že marsikedo je padel radi nepremišljenega večanja kmetijskega gospodarstva v dolgove in je šel pod temi pod zlo!

Te vrstice naj bodo opomin za previdnost. Nikakor pa ne misli pisec teh vrstic, naj pusti vsakdo v vseh razmerah vse pri starem! R.

Gospodarske.

Kaj bo letos z živino? Temu vprašanju naj letos posvetijo vso pozornost posebno oni vinarji, ki jih je suša občutno zadela. Deževje v avgustu nam je nevarnost, da nam lahko pomanjkuje krma, bolj prikrilo ko pa odpravilo. Krme,